

De beslissing van de Klachtencommissie Patiënten Parnassia Groep regio Rijnmond op de klacht van:

[naam klaagster], geboren [geboortedatum klaagster],
hierna te noemen: klaagster,

tegen

[naam verweerster], psychiater,
hierna te noemen: verweerster,
verbonden aan Parnassia, locatie Capelle aan den IJssel (de zorgaanbieder).

De procedure

Bij brief van 17 maart 2020 heeft klaagster, met bijstand van de patientenvertrouwenspersoon een klacht ingediend bij Klachtencommissie Patiënten Parnassia Groep (de commissie). Het betreft een klacht op grond van artikel 10:3 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

Het verloop van de procedure blijkt uit:

- het klaagschrift van 17 maart 2020;
- de schriftelijke toelichting op de klacht en het verzoek tot toekenning schadevergoeding van 25 maart 2020;
- de schriftelijke zienswijze op de klacht van 25 maart 2020;
- de schriftelijke zienswijze van de zorgaanbieder op het verzoek tot toekenning schadevergoeding van 25 maart 2020;
- een afschrift van de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg van 2 maart 2020 tot het verlenen van vormen van verplichte zorg;
- een afschrift van de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg van 13 maart 2020;
- stukken uit het medisch dossier indien en voor zover noodzakelijk voor de behandeling van de klacht.

Bij beslissing van 20 maart 2020 heeft de commissie een door klaagster gedaan verzoek tot schorsing van de bestreden beslissing toegewezen voor wat betreft de toediening van medicatie.

Vanwege maatregelen in verband met het coronavirus in de kliniek waar klaagster verblijft, zijn de volgende personen middels een videoverbinding door de commissie op 26 maart 2020 gehoord: klaagster, bijgestaan door de patientenvertrouwenspersoon, verweerster en [naam medewerker], jurist, verbonden aan de instelling.

1. De klachten en het standpunt van klager

Op 2 maart 2020 heeft de zorgverantwoordelijke een beslissing genomen tot het verlenen van verplichte zorg als bedoeld in artikel 3:2, tweede lid, onder b, d en j, Wvvgz. Pas op 11 maart 2020 heeft klager een afschrift van die beslissing ontvangen. De klacht heeft ook betrekking op de beslissing tot de verplichte toediening van medicatie als bedoeld in artikel 3:2, tweede lid, onder a, Wvvgz, van 13 maart 2020.

Door en namens klager wordt gesteld dat verweerster bij het verlenen van de verplichte zorg in het kader van de crisismaatregel de wet niet in acht heeft genomen. Daartoe wordt aangevoerd dat niet is voldaan aan de wettelijke zorgvuldigheidseisen zoals – onder andere - neergelegd in de artikelen 2:1, 3:1, 3:3, 3:4, en 8:9 Wvvgz. Ter toelichting van haar standpunt wordt het volgende – voor zover van belang - naar voren gebracht.

Volgens klager was er geen reden haar recht op bewegingsvrijheid te beperken omdat zij niet vluchtgevaarlijk was. Daarnaast was er geen sprake van gevaar op grond waarvan zij zou moeten worden opgenomen. Als klager medicatie nodig heeft, kan deze behandeling ook in de thuissituatie plaatsvinden. Bovendien is er met klager onvoldoende overleg gepleegd. De voorgeschreven medicatie (promethazine, haloperidol, lorazepam) zijn veel te zwaar. Klager wordt onder druk gezet de medicatie in te nemen, want anders kan ze volgens de verpleging niet met ontslag. Klager heeft voldoende aan psychotherapie. Ter zitting wordt namens klager aangevoerd dat er naast voornoemde vormen van verplichte zorg, ook tijdelijke verplichte zorg voorafgaand aan de crisismaatregel is verleend.

Klager verzoekt de commissie haar op grond van artikel 10:11 Wvvgz een schadevergoeding toe te kennen tot een bedrag dat de commissie vanuit het oogpunt van billijkheid passend acht. De hele opname heeft voor klager ingrijpende gevolgen gehad. Zo is zij haar werk kwijt geraakt en kan zij haar kind niet zien.

2. De zienswijze van verweerder

Verweerster heeft – samengevat – het volgende naar voren gebracht.

Klager werd op 1 maart 2020 middels een crisismaatregel opgenomen in de instelling wegens het veroorzaken van onmiddellijk ernstig nadeel (uitputting, maatschappelijke teloorgang, agressie van derden over zichzelf afroepen).

Op 1 maart 2020 is besloten tot het verlenen van verplichte zorg als bedoeld in art. 3:2, tweede lid, aanhef en onder b, d, j, Wvvgz ter afwending van ernstig nadeel als gevolg van een psychische stoornis, maar niet dan nadat klager medisch was beoordeeld en pas na overleg tussen dienstdoende psychiater en de achterwacht. Bij klager was op dat moment sprake van een manifome psychotisch toestandsbeeld met oordeel- en kritiekstoornissen. Hoewel klager instemde met de opname in de accommodatie, was het gelet op het toestandsbeeld, te vroeg om de dwangmaatregelen, die voorafgaand aan de crisismaatregel al waren genomen, op te heffen. Verweerster erkent dat de beslissing aan klager schriftelijk pas is medegedeeld op 11 maart 2020 waarvoor zij haar excuses heeft aangeboden. Klager zei toen dit te kunnen begrijpen en zij vond dat fouten maken menselijk is.

Op 13 maart 2020 is, ondanks klagers verzet, besloten tot de toediening van medicatie (promethazine, haloperidol en lorazepam) om ernstig nadeel af te wenden en de geestelijke

gezondheid van klaagster te stabiliseren. Er waren geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid dan wel minder bezwarende alternatieven die het beoogde effect zouden hebben. Tot aan 13 maart 2020 is getracht met klaagster overeenstemming te bereiken over een behandeling met medicatie. Ondanks de noodzaak van medicatie, bleef klaagster zich verzetten. Zonder medicatie zou de opname nodeloos lang blijven voortduren.

Op 19 maart 2020 werd de behandeling met medicatie geschorst tot aan de uitspraak van de commissie waarna op 23 maart 2020 ontslag uit de kliniek volgde. Ambulante nazorg zal gedaan worden door PsyQ, bipolaire stoornissen.

De zorgaanbieder betwist dat er een grond is voor de toekenning van schadevergoeding. Ook is aangevoerd dat de schriftelijke toelichting op het verzoek te laat is ingediend waardoor zorgvuldig verweer niet mogelijk is geweest.

3. De beoordeling

De commissie merkt allereerst op dat klaagster in de schriftelijke toelichting van 25 maart 2020 heeft gesteld dat er tijdelijke verplichte zorg is verleend voorafgaand aan de crisismaatregel. De commissie zal dit punt echter niet betrekken in de beoordeling omdat klaagster deze omstandigheid niet in haar klachtbrief van 17 maart 2020 aan de orde heeft gesteld, met als gevolg dat de zorgaanbieder daarop niet tijdig heeft kunnen reageren. In zoverre is die aanvulling te laat ingediend en in strijd met de goede procesorde.

De commissie stelt vast dat bij beschikking van 2 maart 2020 de burgemeester van de gemeente Rotterdam ten aanzien van klaagster een crisismaatregel als bedoeld in artikel 7:1 Wvvgz heeft genomen strekkende tot verplichte zorg als bedoeld in artikel 3:2, tweede lid, aanhef en onder a-j, Wvvgz op grond waarvan klager op 2 maart 2020 werd overgebracht naar de accommodatie. De crisismaatregel is vervolgens door de rechtbank Rotterdam op 5 maart 2020 voortgezet inhoudende dat bij verplichte zorg de in artikel 3:2, tweede lid, aanhef, en onder a, b, d, e, f, g, h, j, Wvvgz genoemde maatregelen getroffen kunnen worden voor de duur van drie weken.

Op grond van artikel 8:9 Wvvgz in samenhang gelezen met artikel 2:1 Wvvgz, artikel 3:1 t/m 3:4 Wvvgz kan – mits aan de andere wettelijke voorwaarden is voldaan -, als uiterste middel verplichte zorg worden verleend, wanneer er een acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene dan wel er een aanzienlijk risico is voor een ander op levensgevaar, ernstig lichamenlijk letsel, ernstige psychische, materiele, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Voor wat betreft het eerste klachtonderdeel blijkt uit de stukken voldoende dat klaagster, direct voorafgaand aan de opneming, onmiddellijk dreigend ernstig nadeel, gelegen in met name het bestaan van of het aanzienlijk risico op uitputting en het over zichzelf afroepen van agressie, veroorzaakte. De commissie kan zich, gelet op de inhoud van de medische verklaring, dan ook voorstellen dat de zorgverantwoordelijke gebruik heeft gemaakt van de voorziene mogelijkheid klaagster te doen laten opnemen in een accommodatie alsmede het uitoefenen van toezicht die daarmee samenhangt, zodat de noodzakelijke zorg, waartegen klaagster zich verzette, op een veilige manier verleend zou kunnen worden.

Klaagster beklagt zich daarnaast over de aan haar opgelegde vrijheidsbeperking. Anders dan klaagster ziet de commissie in de stukken voldoende aanwijzingen voor de juistheid van de

stelling dat ten tijde van het nemen van de beslissing het vluchtgevaar zo reëel was dat alleen een verdere vrijheidsbeperking kon voorkomen dat klaagster zich aan de zorg zou onttrekken. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat klaagster voorafgaand aan de opname ook daadwerkelijk een poging ondernomen heeft. Niet gebleken is dat de zorgverantwoordelijke bij de uitvoering niet zou hebben voldaan aan de wettelijke zorgvuldigheidseisen. Wel staat vast dat de schriftelijke mededeling pas op 11 maart 2020 aan klaagster verstrekt. De commissie volstaat echter met de constatering hiervan, nu verweerster haar fout heeft erkend en klaagster daarvoor oprechte excuses heeft aangeboden, die door haar zijn aanvaard.

Met betrekking tot het tweede klachtonderdeel oordeelt de commissie dat het psychiatrisch toestandsbeeld voldoende aanleiding gaf voor het vanaf 13 maart 2020 verlenen van verplichte zorg in de vorm van medicatie. Uit de stukken blijkt dat verweerster er in alle redelijkheid alles aan gedaan heeft om met klaagster hier overeenstemming over te bereiken. Ondanks motiverende gesprekken, waarbij de huisarts betrokken is geweest, bleef klaagster zich verzetten. Met het oog op het voorkomen van ernstig nadeel, acht de commissie de beslissing proportioneel, waarbij voldoende rekening is gehouden met de wensen en voorkeuren van klaagster. Er waren geen minder bezwarende alternatieven, zoals psychotherapie, die hetzelfde beoogde effect hebben. Op dat moment viel niet te verwachten dat de opname zonder een medicamenteuze behandeling kon worden beëindigd. Dat de opname na de toewijzende schorsingsbeslissing toch beëindigd kon worden, maakt het besluit van 13 maart 2020 niet minder begrijpelijk. Nu verder niet gebleken is dat de zorgverantwoordelijke bij de beslissing tot toepassing verplichte zorg wettelijke voorschriften geschonden heeft, moet de klacht op dit onderdeel ongegrond worden verklaard.

Schadevergoeding

Nu de commissie de klachten ongegrond heeft verklaard, is er naar haar oordeel geen aanleiding voor toekenning van een vergoeding van de gestelde schade en zal zij dat verzoek afwijzen.

De commissie voegt hier ten overvloede aan toe dat als naast een klacht ook een verzoek om schadevergoeding wordt gedaan dat verzoek met de onderbouwing daarvan tijdig moet worden ingediend, zodat de zorgaanbieder voldoende tijd heeft om daarop behoorlijk te kunnen reageren. Dat is een eis van goede procesvoering die ook in een procedure als de onderhavige geldt. In deze zaak is de --uitgebreide-- onderbouwing van het verzoek ingediend op 25 maart 2020, derhalve de dag voor de hoorzitting. Terecht heeft de zorgaanbieder daartegen bezwaar gemaakt. De commissie wijst erop dat te late indiening van een onderbouwing van een verzoek om schadevergoeding tot gevolg kan hebben dat de commissie daaraan, op gronden als hierboven genoemd, voorbij moet gaan. In dat geval geldt het verzoek als niet onderbouwd, waarvan het gevolg kan zijn dat de commissie het zal afwijzen (zie ook Reglement Klachtencommissie Patiënten Parnassia Groep onder 5.7.3)

4. Beslissing

De Klachtencommissie Patiënten Parnassia Groep regio Rijnmond:

- verklaart klachtonderdeel 1 ongegrond;
- verklaart klachtonderdeel 2 ongegrond;

- wijst het verzoek om schadevergoeding af.

Deze beslissing is gegeven door: mr. P.J. Wurzer, voorzitter, drs. J. van der Jagt, psychiater, mr. A. van Ormondt, algemeen-lid, bijgestaan door mr. M. van Veenendaal, ambtelijk secretaris.

Rotterdam, 26 maart 2020

mr. P.J. Wurzer,
voorzitter

namens deze,

mr. M. van Veenendaal
secretaris

De schriftelijke uitwerking van deze beslissing is vastgesteld op 2 april 2020.